

Ο ΕΚ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΙΑΚΩΒΟΣ*
(† 1η Νοεμβρίου 1519)

Κατήγετο ἔκ τινος χωρίου, κειμένου πλησίον τῆς Καστορίας¹ καὶ ἐκαλεῖτο Ἰωάννης. Οἱ γονεῖς του, Μαρτῖνος καὶ Παρασκευή, πτωχοί, ἄσημοι, ταπεινοί, σεμνοί καὶ ἀμαθεῖς, πλὴν τοῦ Ἱακώβου εἶχον καὶ ἔτερον νίόν. Εἰς αὐτὸὺς ἐμοίρασαν τὴν περιουσίαν των. Ὁ Ἱακώβος ἦτο βοσκός, ἴδιώτης καὶ ἀγράμματος, εἰς δλίγον ὅμως χρόνον ἐπλούτισε. Διὰ τοῦτο ἐφθονήθη ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του, ὅστις τὸν διέβαλεν εἰς τὸν κριτὴν ὡς εὑρόντα θησαυρόν. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἦναγκάσθη ὁ Ἱακώβος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐμπορευόμενος πρόβατα καὶ κρέας, κατόπιν ἀδείας τοῦ σουλτάνου². Τὸ ἐμπόριον τὸν κατέστησε πλούσιον καὶ ὀνομαστόν, κυρίως εἰς τὰς παραδοναβίους χώρας. Κάποιαν ἡμέραν ἤκουσεν ἀπὸ ἀσεβῆ Ἀγαρηνὸν ἄρχοντα, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ὅποιου ἦτο προσκεκλημένος, ὅτι ὁ Πατριάρχης Νήφων ἐθεράπευσε τὴν βασανιζομένην ἀπὸ τὸν δαίμονα γυναικα του. Τότε ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἰδῃ τὸν Πατριάρχην. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπεσκέφθη τὸν Πατριάρχην, ζητῶν νὰ ἔξομολογηθῇ εἰς αὐτὸν. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη συνετέλεσεν ὥστε νὰ αὐξάνῃ ἔκτοτε

* Τὰ ἀφορᾶντα εἰς τὸν βίον τοῦ Νεομάρτυρος Ἱακώβου σύντομα στοιχεῖα ἀποτελοῦν περίληψιν τοῦ μακροῦ βίου τοῦ Ἅγιου, ὅστις ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1894 ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Λουκοπούλου καὶ ἀργότερον εἰς τρεῖς ἐκδόσεις κατὰ τὰ ἔτη 1952, 1966 καὶ 1973 ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χαραλάμπους Βασιλοπούλου, περιελήφθη δὲ εἰς τοὺς Συναξαριστὰς Κωνσταντίνου Δουκάκη καὶ Βίκτωρος Ματθαίου.

1. Εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Ἅγιου, τὸ ὅποιον περιλαμβάνεται εἰς τὴν πρὸς τιμὴν του Ἀκολουθίαν, ἀναφέρεται ἡ πατρίς του: «Ἐφу μὲν (ὁ Ἱακώβος) ἔκ τινος χωρίου πολυχνίου λεγομένου Βοεβονδάδες κειμένου εἰς τὰ τῆς Ἀνακτορουπόλεως καὶ Ἰλλυρικοῦ ὅρια περίπου ὑπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἰστροβίου καλούμενου ὅρους, ἐν τοῖς θέμασι τοῦ Πραιτωρίου», Ἀ κο λ ο υ θ ί α κ α i B i o c τοῦ Ὀσιομάρτυρος Ἱακώβου τοῦ Νέου τοῦ ἀσκήσαντος εἰς τὰ ὅρια τῆς οἰκουμένης τῶν Ἰβήρων μετὰ ταῦτα δὲ ἐν τῇ σκήτῃ τοῦ τιμίου Προδρόμου τοῦ ἐν Δερβεκίστη Ἀποκούρου, τῷ 1520 μαρτυρήσαντος. Ἐπιμελείᾳ Δημητρίου Λουκοπούλου καὶ δαπάνη τῆς διαλελυμένης μονῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου ὅπου καὶ ἥσκησεν, ἐν Ἀθήναις 1894, σ. 28-29. Ὁ Ἀγιος Ἱάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, Βίος καὶ Ἀκολουθία. Ἐπιστασίᾳ Χαραλάμπους Βασιλοπούλου Ἀρχιμανδρίτου, Ἀθῆναι 1952, σ. 73.

2. Εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Ἅγιου ἀναφέρεται ὅτι ἐγκαταλείψας τὴν πατρίδα του ὁ Ἱακώβος δὲν μετέβη εὐθὺς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ «πρὸς τὰ τῆς Θετταλίας ὅρια μεθίσταται, κακεῖ γυναικὶ συζευχθεὶς συνέζη· εἴτα μετ' οὐ πολὺ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν παρακαθεζομένην τῇ Ἀσίᾳ πόλιν ἔρχεται», Ἀ κο λ ο υ θ ί α κ α i B i o c, ἔ.ἄ., σ. 29. Ὁ Ἀγιος Ἱάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, Βίος καὶ Ἀκολουθία, σ. 73-74.

ή πρὸς τὸν Θεὸν πίστις τοῦ Ἰακώβου καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη. Ἐν τέλει ὁ Ἰάκωβος ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν, ἐμοίρασε τὴν περιουσίαν του, ἥτις ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 600.000 γροσίων καὶ μετέβη εἰς τὸ Ἀγιον Ὄρος¹. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν ὅλων τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει μονῶν, ἐμεινεν εἰς τὴν μονὴν Δοχειαρίου, εἰς τὴν ὅποιαν ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα, μετονομασθεὶς Ἰάκωβος. Εἰς τὴν μονὴν Δοχειαρίου παρέμεινε τρία ἔτη. Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὸ μικρὸν πεπαλαιωμένον μονύδριον τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἄνωθεν τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων². Ὁ Ἰάκωβος ἀνέκτισε τότε τὸ κρημνισμένον ἀπὸ τὸ θεμέλια μονύδριον, παραμείνας εἰς αὐτὸν ἔξ εἴτη, ἔχων ὡς γέροντα τὸν μοναχὸν Ἰγνάτιον. Εἰς τὸ μονύδριον τοῦτο ἦλθεν ὁ μοναχὸς Μαρκιανὸς καὶ ἔγινεν ὑποτακτικὸς του. Διὰ μέσου τοῦ Μαρκιανοῦ ὁ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος ἀσκητεύων Θεωνᾶς, μετὰ ταῦτα Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης (†1541)³, ἐπληροφορήθη τὰ τοῦ Ἰακώβου καὶ τῇ μεσιτείᾳ τοῦ Μαρκιανοῦ ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὴν συνοδείαν τοῦ Ἀγίου. Κατὰ τὸ ἔτος 1517/1518 ὁ Ἰάκωβος μετέβη τῇ συνοδείᾳ τοῦ μαθητοῦ του εἰς τὴν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου πρὸς συνάντησιν τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Μακαρίου⁴, ὅστις παρὰ τὴν ἀντίθετον κατ’ ἀρχὴν γνώμην ἀνεγνώρισε τὴν ἀγιότητα τοῦ Ἰακώβου καὶ ὑπερεστίμησεν αὐτὸν.

Ἐπιθυμῶν ὁ Ἰάκωβος περισσοτέραν ἡσυχίαν ἐγκατέλειψε τὸ μονύδριον τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ μετέβη εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ Ἀθωνος. Μεθ’ ἔαυτοῦ εἶχεν ἔξ μαθητάς. Εἰς τὴν σκήτην τοῦ Ἀθωνος δὲν ἐμεινεν ἐπὶ πολὺ, διότι ἀπεφάσισε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Ὀρους καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ μέρη τῆς Αἰτωλίας. Τὴν Παρασκευὴν τῆς Διακαινησίμου (τοῦ 1518) ἐγκατέλειψε τὸ Ἀγιον Ὄρος μετὰ τῶν μαθητῶν του. Διελθόντες τὰ μέρη τῆς Θεσσαλονίκης, τὸ παρὰ τὸν Ὄλυμπον κάστρον τῆς Πέτρας, τὴν ὁμώνυμον Ἐπισκοπὴν καὶ τὰ Μετέωρα, ἔνθα ἐγνωρίσθη ὁ Ἰάκωβος μὲ τὸν Μητροπολίτην Τρικάλων Μᾶρκον, ἐφθασαν εἰς τὴν Ναύπακτον, εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Τιμίου Προδρόμου, εἰς τὴν

1. Εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Ἀγίου ἀναφέρεται ὅτι «καθ’ ὁδὸν πρὸς τὸ Ἀγιον Ὄρος ληγαῖς περιπεσών, ἀφαιρεῖται πάντα πλὴν τοῦ ζῆν κἀκεῖθεν λυτροῦνται καὶ εἰς τὸ Ἀγιον εἰσέρχεται ὅρος», Ἀ κολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 29. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος δ Νεομάρτυρς, ἔ.ἄ., σ. 74.

2. Περὶ τῆς Σκήτης ταύτης βλ. Γερασίμον Συρνάκη Ιερομονάχον Ἐσφιγμενίτου, Τὸ Ἀγιον Ὄρος. Ἀρχαιολογία Ὀρους Ἀθω.- Ἰστορικαὶ ἀναμνήσεις ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.- Τυπικά Ἀγίου Ὄρους.- Καθεστῶτα.- Ἀρχιτεκτονική.- Ἀγιογραφία.- Βιβλιοθήκαι.- Μοναί.- Κειμήλια.- Ἀπογραφική καὶ λοιπά. Μετὰ 62 εἰκόνων καὶ χάρτου τοῦ Ἀγίου Ὄρους, ἐν Ἀθήναις 1903, σ. 481-482.

3. Περὶ Θεωνᾶ βλ. Ἀ ποστόλον Ἀθ. Γλαβίνα, Θεωνᾶς Α’ ὁ ἀπὸ ἡγουμένων Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης, «Μακεδονικά», τ. 12 (1972), σ. 270-282.

4. Περὶ Μακαρίου βλ. Ἀ ποστόλον Ἀθ. Γλαβίνα, Μακάριος Παπαγεωργόπουλος ὁ ἀπὸ Κορίνθου Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης (1465; - 12 Ἀπριλίου 1546), «Μακεδονικά», τ. 13(1973), σ. 167-177.

Δερβέκισταν, εἰς τόπον τῆς περιοχῆς Αίτωλίας, ὅστις λέγεται ‘Απόκουρον¹. Εἰς τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου ἔμειναν δὲ λιγάτερον τοῦ ἔτους (1518/1519). Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸν παρακινηθεὶς ὑπὸ τῶν μαθητῶν του νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν μονὴν, διότι ἡτο ἀνήλιος, μάλιστα δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα, ἀνεζήτησε μετὰ τῆς συνοδείας του τόπον προσηλιακὸν εἰς τὰ μέρη τῶν Ἀθηνῶν. Μὴ εὐρόντες κατάλληλον τόπον ἐπέστρεψαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς Δερβεκίστης.

Ἡ ἀγαθὴ φήμη τοῦ Ἰακώβου συνετέλεσεν, ὥστε νὰ ἔρχωνται πρὸς αὐτὸν πολλοὶ χριστιανοὶ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Αίτωλίας καὶ τῶν πέριξ αὐτῆς διὰ νὰ ἔξομολογοῦνται καὶ νὰ λαμβάνουν τὴν χάριν του. Ὁ Ἀρχιερεὺς ὅμως τῆς Ἀρτης Ἀκακίος, παρ’ ὅτι κατ’ ἀρχὴν ἐδέχθη τὸν Ἰάκωβον καὶ τοῦ ἔστειλε γράμμα φιλικὸν διὰ νὰ ἔξομολογῇ τοὺς χριστιανούς, ἀπατηθεὶς ἀπὸ μερικούς ψευδομοναχούς, ἐφθόνησε τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς ἔξουσιαστάς τοῦ τόπου. Αἱ κατὰ τοῦ Ἰακώβου κατηγορίαι τοῦ Ἀρτης Ἀκακίου ἔγιναν γνωσταὶ ὑπὸ τῶν ἀγάδων τοῦ τόπου διὰ γράμματος εἰς τὸν μπέην τῶν Τρικάλων, ὅστις ἀπέστειλε δέκα δοκτὼ στρατιώτας μὲ σκοπὸν νὰ φέρουν τὸν Ἰάκωβον δεμένον εἰς τὰ Τρίκαλα. Ἐκεῖ ὁ μπέης τὸν ἐφυλάκισε μετὰ τῶν δύο μαθητῶν του. Εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰάκωβος, ὁ διάκονος Ἰάκωβος καὶ ὁ μοναχὸς Διονύσιος ἔμειναν τεσσαράκοντα ἡμέρας. Εὑρισκόμενος εἰς τὴν φυλακήν, ἔστειλε εἰς τοὺς μαθητάς του ἐπιστολὴν λέγουσαν:

Ιάκωβος δοῦλος Χριστοῦ, τοῖς ἀδελφοῖς μον, τοῖς ἐν Λερβεκίστᾳ, τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ μονῇ τοῦ τιμίου Προδρόμου, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρίνῃ ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος. Τοῦτο γιγνώσκετε, ἀδελφοί μον, ὅτι ὁ κόσμος ἐπονήρευσε, καὶ οἱ λύκοι, ὅπου γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἐπλήθυναν εἰς τὸν κόσμον, καὶ σεῖς, τέκνα μον ἵγαπημένα, ἴξενόρετε πόσην ἀγάπην εἰχα πρὸς σᾶς. Καὶ ἐγὼ χάριτι Χριστοῦ καθ’ ἡμέραν σᾶς συνεβούλευον εἰς τὸ καλόν, τώρα δύμας ἀπόφασις ἥλθεν εἰς ἡμᾶς νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν σουλτάνον, καὶ τὸ τέλος ὁ Θεός τὸ ἥξενόρει ὅμως ὅταν μάθητε τὴν τελευτὴν μον, μὴ ταραχθῆτε, ἀμὴ ὑπομείνατε ἀνδρείως, ἀδελφοί μον εὐλογημένοι, καὶ τὰς παραδεδομένας ἀκολουθίας ποιήσατε ἡμῖν· ἵγοντας ὁ καθείς σας τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ πᾶσαν ἡμέραν ποιεῖτε μετανοίας πεντήκοντα· τὰς δὲ τεσσαράκοντα λειτουργίας ποιήσατε ἀπαραιτήτως. Ἡμεῖς δέ, ἐὰν εὑρῷμεν παρονοίαν εἰς τὸν Θεόν, θέλομεν δεηθῆ δι’ ἐσᾶς, δύος σᾶς στηρίξῃ ἐν ὅμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ πνευματικῇ, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι αἰῶνι τῆς μερίδος τῶν δικαίων τύχητε. Τὸν δὲ παπᾶ Θεωνᾶν νὰ ὑπακούητε ὡς ἐμέ, καὶ τοὺς λογισμούς σας εἰς αὐτὸν ἔξομολογῆσθε καὶ μὴ χωρισθῆτε ἀπ’ ἄλλιλων, ἀλλ’ ὑπομείνατε δι’, τι διωγμοὺς καὶ θλίψεις θέλετε ἔχει. Οὕτω ποιήσατε, ἵνα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἔλεος εἶη μεθ’ ὑμῶν, ἀμήν.

1. Περὶ Δερβεκίστης βλ. Δ. Λ(αμπαδαρίον), Δερβεκίστα, «Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια Παύλου Δρανδάκη», τ. 9, σ. 48 γ.

Ἐκ τῶν Τρικάλων οἱ τρεῖς μετεφέρθησαν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Διδυμότειχον, ὃπου εύρισκετο πρὸς καιρὸν ὁ Σουλτάνος Σελῆνος. Εἰς τὸ Διδυμότειχον ἐβασανίσθησαν φρικτῶς τῇ διαταγῇ τοῦ Σουλτάνου. Μετὰ ταῦτα μετεφέρθησαν καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἔνθα ἐβασανίσθησαν ἐπὶ δέκα ἑπτά ημέρας. Ἐν τέλει οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐκρεμάσθησαν. Ὁ Ἰάκωβος ἐκρεμάσθη νεκρός, οἱ δὲ λοιποὶ δύο παρέδωκαν τὸ πνεῦμα των ἐπὶ τοῦ ἱκριώματος, τὴν Ιην Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1519¹. Τὰ λείψανά των ἡγόρασαν χριστιανοὶ καὶ τὰ ἐναπέθεσαν εἰς τὸ χωρίον Ἀρβανιτοχώριον, τρία μίλια μακρὰν τῆς Ἀδριανούπολεως². Οἱ μαθηταὶ του μετὰ τὸ μαρτύριον τοῦ ὁσίου συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ Ἀγιον Ὄρος καὶ μετέβησαν εἰς τὴν μονὴν τῆς Σίμωνος Πέτρας.

Τρία ἔτη μετά τὸ μαρτύριον τῶν τριῶν Νεομαρτύρων³, τὸ 1522, μέρος τῶν λειψάνων των μετεφέρθη εἰς τὴν μονὴν τῆς Σίμωνος Πέτρας χάριν τῶν μαθητῶν τοῦ Ἀγίου ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἀρτης καταγομένου ἵερέως Νικολάου, ὅστις ἐπισκεφθεὶς τὸν κατοικοῦντα παρὰ τὴν Νικόπολιν, πλησίον τοῦ Δουνάβεως, ἀδελφόν του ἀνεῦρε τὰ ἄγια λείψανα τῶν τριῶν Ἀγίων τεθαμμένα. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀγίου ἔστειλαν τότε τὸν μοναχὸν Θεόφιλον, ὅστις ἔφερε καὶ τὰ λοιπὰ λείψανα τῶν τριῶν Νεομαρτύρων.

Μετ' ὀλίγον οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰακώβου, λαβόντες τὰ λείψανα τῶν τριῶν μαρτύρων, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν μονὴν τῆς Σίμωνος Πέτρας καὶ ἥλθον πλησίον τῆς Θεσσαλονίκης, ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν πεπαλαιωμένην μικρὰν μονὴν τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας (1522), τῆς ὁποίας ἡγούμενος καὶ δεύτερος κτήτωρ ἐγένετο ὁ Θεωνᾶς⁴.

Ο βίος του, ὅστις ἐγράφη ὑπό τινος ἀνωνύμου εἰς χρόνους μὴ ἀπέχοντας πολὺ ἀπὸ τὸ μαρτύριον τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου⁵, ἐξεδόθη τὸ πρῶτον

1. Κατὰ τὸν Συναξαριστὴν «τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνὸς ἐν τῷ ἐπτάκις χιλιοστῷ ἐικοστῷ ὅγδῳ ἔτει ἵνδικτιῶνος ζ» (7028-5508=1519/1520=1 Νοεμβρίου 1519), Ἀκολούθια καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 31. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 75.

2. «σταδίους εἴκοσι» κατὰ τὸν Συναξαριστὴν, Ἀκολούθια καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 31. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 76.

3. Κατὰ τὸν Συναξαριστὴν «μετὰ δύο ἔτη», Ἀκολούθια καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 31. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 76.

4. Βλ. Ἀποστόλου Ἀθ. Γλαβίνα, Θεωνᾶς Α', ἔ.ἄ., σ. 275.

5. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 4. Ἀρχιμανδρίτου Χαραλάμπου οπούλου, Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, Αθῆναι 1973³, σ. 7. Εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Λουκοπούλου, εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου τοῦ Ἰακώβου, ἐπισυνάπτονται στίχοι Παναγιώτου τινὸς Ραδοβεσδύτου, (Ἀκολούθια καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 95-96, Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, σ. 91-92. Ἀρχιμανδρίτου Χαραλάμπου οπούλου, Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 73-75) ἐπιθυμοῦντος νά ἐνδυθῇ τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ νά γίνη μιμητής τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰακώ-

κατά τὸ ἔτος 1894 ὑπὸ τοῦ δημοδιδασκάλου Κεφαλοβρύσου Δημητρίου Λουκοπούλου¹, παρὰ τοῦ ὁποίου «ἀντεγράφη ἀκριβῶς μετὰ τῶν ἐπιδεχομένων διορθώσεων, ἐκ τίνος χειρογράφου ἀντιγράφου καὶ ἐκείνου ἐκ τοῦ πρωτοτύπου φαίνεται, ὅπερ εύρισκετο ἐν τῇ μονῇ τοῦ Τιμίου προδρόμου ἐν Δερβεκίστη τοῦ Ἀποκούρου»². Τὸ χειρόγραφον αὐτὸν ἀφηρέθη κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἱερᾶς μονῆς ἐπὶ Ὁθωνος³. «Πολλὰ ἐμόχθησε πρὸς εὑρεσιν αὐτοῦ καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς ἀμαθείας καὶ τοῦ σκότους καὶ τὰ μάλιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ» ὁ δήμαρχος Παμφίας Βάσιος Βασιλόπουλος⁴. Ἡ ώς ἄνω ἔκδοσις τοῦ Δημητρίου Λουκοπούλου εἶναι δυσεύρετος καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος, εύρων ἐν ἀντίτυπον αὐτῆς, προέβη κατὰ τὸ ἔτος 1952 εἰς πρώτην ἐπανέκδοσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπέφερε τὰς ἀναγκαίας διορθώσεις καὶ ἐχώρισε τὸ κείμενον τοῦ βίου εἰς κεφάλαια καὶ παραγγράφους⁵. Ἐξαντληθείσης τῆς πρώτης ταύτης ἐκδόσεως ὁ Βασιλόπουλος προέβη εἰς νέαν ἔκδοσιν μὲν μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ δευτέρα αὐτὴ ἐπανέκδυσις δὲν περιέλαβε τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀγίου⁶. Κατὰ τὸ ἔτος 1973 ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος προέβη εἰς τρίτην ἐπανέκδοσιν τοῦ βίου τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου⁷. Ὁ βίος τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου περιελήφθη εἰς τὸν Συναξαριστάς τοῦ Δουκάκη⁸ καὶ τοῦ Ματθαίου⁹. Ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία τοῦ Ἰακώβου περιέχεται καὶ εἰς κώδικας τῶν μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὄρους, ἥτοι εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. 27 τῆς βιβλιοθήκης Σκήτης τῆς Ἀγίας Ἀννης (108.27 Χαρτ. 8. XVII.)¹⁰, 25 τῆς μονῆς

βου. Ἡ ἔκφρασις: «Κάμοι τῷ γεγραφότι, ἄγιε, ὑλεών μοι ποίησον» δηλοῖ μᾶλλον τὸν ἀντιγραφέα καὶ δχι τὸν συντάκτην τοῦ βίου τοῦ Ἀγίου.

1. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 41-96.
2. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 96. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 4.
3. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 96. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 4.
4. Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἄ., σ. 3. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 4. Ἀρχιμανδρίτου Χαραλάμπους Βασιλοπούλου, Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος, ἔ.ἄ., σ. 7.
5. Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔ.ἄ., σ. 5-50.
6. Ἀρχιμ. Χαραλάμπους Βασιλοπούλου, Ἡγουμένου I. M. Πετράκη, Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔκδοσις Β'. Ἐκδόσεις: Πανελλήνιον Ὁρθοδόξου Ενώσεως (Π.Ο.Ε.), Ἀθῆναι 1966.
7. Ἀρχιμ. Χαραλάμπους Δ. Βασιλοπούλου, Προτηγουμένου τῆς ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη, Ὁ Ἀγιος Ἰάκωβος ὁ Νεομάρτυρος, ἔκδοσις 3η. Ἐκδόσεις «Ὁρθοδόξου Τύπου» Κάνιγγος 10, Ἀθῆναι 1973.
8. Κωνσταντίνου Χρ. Δουκάκη, Μέγας Συναξαριστής, Μήν Νοέμβριος, τόμος τρίτος, Ἀθῆναι 1952³, σ. 21-61.
9. Βίκτωρος Ματθαίου, Ὁ Μέγας Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τόμος IA', Μήν Νοέμβριος, Ἀθῆναι 1950, σ. 28-64.
10. Σπυρίδωνος Π. Λαμπρού, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ

Ξενοφῶντος (727. 25. Χαρτ. 16. XVIII)¹, 589 τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων (4709. 589. Χαρτ. 4. XVII)² καὶ 161 τῆς μονῆς Παντελεήμονος (5668. 161. Χαρτ. 8 (0,215×0,17). XIX.)³. Εἰς τὸ ὑπ’ ἀριθμ. 213 χειρόγραφον τῆς μονῆς Παντελεήμονος (5720. 213. Χαρτ. 8. μικρ. (0,19×0,17) XIX.) περιέχεται «Βίος καὶ ὑπόμνημα τοῦ ἀγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβου τοῦ ἀσκήσαντος εἰς τὰ ὅρια τῆς ἵερᾶς μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ θείας θεωρίας κατατρυφήσαντος ἐν τῇ ἱερᾶ σκήτῃ τοῦ τιμίου Προδρόμου. Συγγραφεὶς παρά τινος ἱερομονάχου δι’ ἐπιμελείας καὶ δαπάνης τοῦ πανοσιωτάτου καθηγουμένου Ἀνδρέου τοῦ ἱεροῦ Ρωσσικοῦ κοινοβίου. Ἐν ἀγίῳ ὅρει Ἀθω ἐν ἔτει 1891»⁴. Ο βίος καὶ ἡ πολιτεία τοῦ Ἀγίου περιέχεται ὁμοίως εἰς τὸν κώδικα ὑπ’ ἀριθμ. 5, σ. 36α-63β, τῆς παρὰ τὴν μονὴν τῶν Ἰβήρων Σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου (560[6] Χαρτ. 29,5×18,5 σσ. 119 σελ. 2 ἔτ. 1874-1881)⁵. Εἰς τὸν ὑπ’ ἀριθμ. 4 κώδικα τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω Σκήτης (559[4] χαρτ. 30,52×0,5 φφ. 185 στ. 23 ἔτ. 1692) εἰς τὰς στ. 2β-3β, περιέχεται μέρος «ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγίου Ἰακώβου τοῦ ἀσκήσαντος εἰς τὰ ὅρια τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ θείας θεωρίας ἐκεῖ κατατρυφήσαντος ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου»⁶. «Θεωρίᾳ ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἀγίου ὁσιομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ νέου περὶ ἀξίων καὶ ἀναξίων ἱερέων» περιέχεται εἰς τὸν ὑπ’ ἀριθμ. 204 κώδικα τῆς μονῆς Παντελεήμονος (5711. 204 Χαρτ. 4 (0,245 ×0,18) XIX)⁷. Σύνοψιν ἐκ τοῦ κατὰ πλάτος βίου τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου περιέλαβεν εἰς τὸ Νέον Μαρτυρολόγιον ὁ μοναχὸς Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης⁸.

Ο «Λόγος εἰς τὸν ὁσιομάρτυρα καὶ καθηγητὴν πατέρα ἡμῶν Ἰάκωβον τὸν νέον» τοῦ Θεοφάνους μοναχοῦ τοῦ Ἀναστασιώτου, (Αρχ.: Πατρικῶν ἡμῖν πλασμάτων ἀσκητικοὶ ἀγῶνες καὶ μαρτυρικὰ σκάμματα φαιδράν τὴν εὐφημίαν ἐπικρατῆσαι προτρέπουσιν. Τέλ.: εἰ δ’ ἄλλοτε, ἀλλὰ μὴ παραλλάτ-

‘Αγίου Ὁρους Ἑλληνικῶν Κωδίκων, τόμος πρῶτος, ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Αγγλίας 1895, σ. 17α. Ἐν τέλει τοῦ χειρογράφου τοῦ Βίου: «ζροα’. Μαρτίου ια’ (=1663).

1. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος πρῶτος, ἔ.ἀ., σ. 63α.
2. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ‘Αγίου Ὁρους Ἑλληνικῶν Κωδίκων, τόμος δεύτερος, ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Αγγλίας 1900, σ. 178α.
3. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος δεύτερος, ἔ.ἀ., σ. 308α.
4. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος δεύτερος, ἔ.ἀ., σ. 335α.
5. Λίνου Πολίτη μὲ τῇ συνεργασίᾳ Μ. Ι. Μανούσακα, Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι χειρογράφων Ἀγίου Ὁρους, Θεσσαλονίκη 1973, σ. 242.
6. Λίνου Πολίτη, Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι, ἔ.ἀ., σ. 241.
7. Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, Κατάλογος, τόμος δεύτερος, ἔ.ἀ., σ. 328α.
8. Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Νέον Μαρτυρολόγιον ἦτοι μαρτύρια τῶν νεοφανῶν Μαρτύρων τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ διαφόρους καιρούς καὶ τόπους μαρτυρησάντων. Συναχθέντα ἐκ διαφόρων Συγγραφέων καὶ μετ’ ἐπιμελείας ὅπι πλείστης διορθωθέντα, ἐν οἷς καὶ ίκαναι ἀκολουθίαι προσετέθησαν. Ἐκδοσις τρίτη. Διωρθωμένη καὶ ἐκ πλείστων λαθῶν ἀπηλλαγμένη. Ἐπιστασία: Π. Β. Πάσχου, Ἀθῆναι 1961, σ. 38α-44β.

τουσα ή μερίς εἴη, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ιδέας καὶ τάξεως, ἥ δὴ ταῖς ἀναγομέναις ψυχαῖς παρὰ Θεῷ φιλανθρώπως ἀποκεκλήρωται ἐν αὐτῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ὃ ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ προσκύνησις... εἰς τὸν αἰώνας τῶν αἰώνων ἀμήν.), περιέχεται εἰς τὸν κώδικα 221 τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου (3224. 221. Χαρτ. 8. XVII)¹.

Ἡ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀγίου Ἀκολουθία ἔξεδόθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Λουκοπούλου, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐκδότης καὶ τοῦ βίου τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου². Ὁ Λουκόπουλος εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἀκολουθίας δὲν εἶχεν ὑπ’ ὅψιν του τὸ πρωτότυπον χειρόγραφον, ἀλλ’ ἔτερον ἀντίγραφον τοῦ ἔτους 1824, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀντέγραψε τὰ ἔξῆς ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα:

«Ἀντεγράφη ἡ παροῦσα ἀκολουθία τοῦ ἀγίου Ἰακώβου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρησάντων κατὰ τὸ 1824 ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ διὰ συνδρομῆς τῶν πανοσιωτάτων πνευματικῶν κύρων Ἰωσήφ, καὶ ἡγουμένου κύρων Ἀμβροσίου διὰ χειρὸς ξένου τινός, οὗ μέμνησθε πρὸς Κύριον οἱ ἐντυγχάνοντες»³.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως ταύτης τοῦ Λουκοπούλου, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαράλαμπος Βασιλόπουλος προέβη κατὰ τὸ ἔτος 1952 εἰς ἐπανέκδοσιν τῆς Ἀκολουθίας⁴. Ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου περιέχεται εἰς τὸν ὑπ’ ἀριθμ. 221 κώδικα τῆς μονῆς Κουτλουμουσίου (3294. 221. Χαρτ. 8. XVII)⁵, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸν ὑπ’ ἀριθμ. 5 κώδικα τῆς Σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου (560[5] Χάρτ. 30,5×21 σσ. 119 σελ. 2 ἔτ. 1874-1881)⁶, εἰς τὰς σ. 17α-35β. Ἀκολουθίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου συνέταξε καὶ ὁ Ἀγιορείτης μοναχὸς Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης⁷.

«Περὶ τοῦ τρόπου τῆς δόσεως τοῦ ἐφεξῆς ἀναφερομένου τιμίου λειψά-

1. Σ π ρ i δ ω ν o c s Π. Λ ἄ μ π ρ o u, Κατάλογος, τόμος πρῶτος, ἔ.ἀ., σ. 301β.

2. Α κ o l o u t h i a κ a i B i o c, ἔ.ἀ., σ. 51-90.

3. Α κ o l o u t h i a κ a i B i o c, ἔ.ἀ., σ. 2. Συνθέτης τῆς Ἀκολουθίας φαίνεται ὅτι είναι κάποιος Θεοφάνης, δνομα τὸ ὄποιον δίδουν τὰ ἀρχικά τῶν Θεοτοκίων τοῦ κανόνος τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀγίου, Ἀκολουθία καὶ Βίος, ἔ.ἀ., σ. 20. Ὁ Ἀγιος Νεομάρτυρος Ἰάκωβος, ἔ.ἀ., σ. 65. Κατὰ τὸν Σωφρόνιον Εὺστρατιάδην, τὸν Μητροπολίτην πρ. Λεοντοπόλεως, Ἀγιολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας, ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἐλλάδος, σ. 209α, τὸν βίον καὶ τὴν Ἀκολουθίαν αὐτοῦ συνέγραψεν ὁ ρήτωρ Θεοφάνης, ὁ Θεσσαλονικεύς, σύγχρονος τοῦ ἀγίου Ἰακώβου.

4. Ο Ἀ γ i o c Ἰάκωβος ὁ Ν e o m a r t u s, ἔ.ἀ., σ. 5-40.

5. Σ π ρ i δ ω ν o c s Π. Λ ἄ μ π ρ o u, Κατάλογος, τόμος πρῶτος, ἔ.ἀ., σ. 301β.

6. Λ i n o u Π o l i t η, Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι, ἔ.ἀ., σ. 242. Ἐν σ. 63β τοῦ χειρογράφου: «τέλος τῆς ὅλης βιογραφίας καὶ τῆς Ἀκολουθίας ἐν ἔτει 1874».

7. Ἀκολουθία τοῦ ἀγίου ὁσιομάρτυρος Ἰακώβου τοῦ νέου καὶ τῶν δύο μαθητῶν καὶ συμμαρτύρων αὐτοῦ Ἰακώβου καὶ Διονυσίου ψαλλομένη τῇ α' Νοεμβρίου. Ποιηθεῖσα ὑπὸ Γερασίμου μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὅμνογράφου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἑκκλησίας, ἐκδιδόται προνοίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Διδυμοτείχου καὶ Ὄρεστιάδος Κωνσταντίνου, ἐν Ἀθήναις 1971.

νου τοῦ ἀγίου Ὅσιομάρτυρος Ἰακώβου, δι’ οὗ ἀναφέρει καὶ τὸ ἴδιόχειρον γράμμα τοῦ Θεοσαλονίκης κύρ Δαμασκηνοῦ, ὅποῦ καὶ ἡ Πανιερότης του μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἀρδαμερίου κύρ Διονυσίου, ἐμεσίτευσαν διὰ νὰ δοθῇ εἰς ἡμᾶς, καὶ ἀναφέρει κατὰ πλάτος· τὸ ὄποιον γράμμα εὑρίσκεται εἰς τὸ ἄγιον Βῆμα τοῦ Κυριακοῦ ἔνδον τοῦ Σεντουκίου» διαλαμβάνει ὁ κῶδιξ 6 (561[6] Χάρτ. 29,5×18,5 σσ. 66 ἔτ. 1898 κ.ἔ.) τῆς Σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου¹, εἰς τὰς σελ. 1-3. Τὸ κείμενον τοῦτο ἔχει ὡς ἔξῆς:

Ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου τῆς ἀγίας Ἀναστασίας τοῦ πρὸς τὴν Θεοσαλονίκην κειμένου, ἐδωρήθη εἰς τὴν καθ’ ἡμᾶς ἱερὰν Σκήτην τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἐν τεμάχιον ἀγίου λείφανον ἀπὸ τὸ τίμιον κατωσάγονον τοῦ ἀγίου Ὅσιομάρτυρος Ἰακώβου, τοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἡμῖν Σκήτην προασκήσαντος· διὰ τοῦτο μᾶς ἐζήτησαν καὶ οἱ ἐν ἐκείνῃ τῇ Μονῇ ἐνασκούμενοι δσιώτατοι Πατέρες, δπως εἰς τὴν Ἀγρυπνίαν δπον ἐπιτελοῦμεν ἡμεῖς ἐν τῷ καθ’ ἡμᾶς Κυριακῷ, εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ τοῦ ὁσιομάρτυρος, μνημονεύωμεν καὶ τῆς ἀδελφότητος ἐκείνου τοῦ Μοναστηρίου· ἡ δὲ δόσις τοῦ τοιούτου ἀγίου λειψάνου παρ’ ἐκείνων τῶν Πατέρων, ἐγένετο μὲ τὸν ἔξῆς τρόπον: Ἐπειδὴ ἡ Σκήτη ἡμῖν ἀπίγλανσεν εἰς πολὺν καιρὸν τοὺς ἀσκητικὸς ἐκείνου ἀγῶνας καθὼς ὁ βίος τον ἰστορεῖ, ἔμαθε δὲ καὶ ὅτι εἰς τὸ διαληφθὲν Μοναστήριον εὑρίσκονται τὰ σεβάσμιά του λείφανα, ἐλάβομεν πόθον νὰ ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν Σκήτην ἡμῖν, μέρος τῶν ἐκείνου θείων λειψάνων καὶ λοιπὸν ἐγράψαμεν εἰς τοὺς Πατέρας, παρακαλοῦντες αὐτοὺς νὰ μεταδώσουν καὶ εἰς ἡμᾶς ἀπὸ ἐκείνου τὸν ἱερὸν θησαυρὸν ἐν ὦ δὲ ἐποιύμεθα τὴν τοιαύτην πρὸς αὐτοὺς παράκλησιν, θείᾳ νεύσει τοῦ αὐτοῦ ἀγίου, ενδρέθησαν ἐκεῖ εἰς αὐτὸ τὸ ἀγιον Μοναστήριον, ὁ πρώην Θεοσαλονίκης κνὸ Δαμασκηνός, καὶ ὁ Ἀρδαμερίου κνὸ Λιονύσιος, οἱ ὄποιοι δηντες γνώριμοι μέ τινας ἀδελφὸν ταύτης τῆς Σκήτεως ἡμῖν, τοὺς κατέπεισαν ἐκείνους τοὺς Πατέρας (καὶ μὴ βουλομένους εἰς τὰς ἀρχὰς) νὰ στέρξωσι τὴν δόσιν, προβάλλοντες εἰς ἐκείνους ὅτι δίκαιον εἶναι νὰ ενρίσκεται καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν Σκήτην μέρος ἐκείνου τῶν λειψάνων, διὰ τοὺς ἀσκητικὸς ἀγῶνας δπον πρὸ τοῦ μαρτυρίου του ἐνταῦθα ἐτέλεσεν καὶ λοιπὸν ἐστάλη εἰς ἡμᾶς καὶ ενρίσκεται προσκυνούμενον, ἡμεῖς δὲ πάλιν μνημονεύομεν ὡς ἐζήτησαν κατ’ ἔτος πάντοτε εἰς τὴν Ἀγρυπνίαν τοῦ ἀγίου, οὕτως· Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, ὑγείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως, καὶ ἀφέσεως ἀμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ ἀγίᾳ Μονῇ τῆς ἀγίας Ἀναστασίας ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν.

Στοιχεῖα περὶ τοῦ Νεομάρτυρος Ἰακώβου εὑρίσκει τις εἰς τὸν Συναξαριστήν τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου², εἰς τὴν

1. Λινού Πολιτη, Συμπληρωματικοὶ κατάλογοι, ξ.ά., σ. 243.

2. Συναξαριστής τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Πάλαι μὲν Ἑλληνιστὶ συγγραφεῖς

ἀσματικήν ἀκολουθίαν καὶ τὸ ἐγκώμιον τῶν ἐν Ἀγίῳ Ὅρει διαλαμψάντων Πατέρων τοῦ αὐτοῦ Νικοδήμου¹, εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινούπολεως μέχρι τοῦ 1811 ἔτους ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως μαρτυρησάντων² καθὼς καὶ εἰς τὰς μελέτας καὶ ἄρθρα τῶν Delehaye³, Petit⁴. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου⁵, Σωφρονίου Εὐστρατιάδου⁶, Γερασίμου Μικραγιαννανίτου⁷, Meinardus⁸, Ἀναστασίου⁹ καὶ Περαντώνη¹⁰.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΛΘ. ΓΛΑΒΙΝΑΣ

ὑπὸ Μαυρικίου, διακόνου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῷ δὲ 1819 τὸ δεύτερον μεταφρασθεὶς ἀμέσως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ χειρογράφου Συναξαριστοῦ, καὶ μεθ' ὅσης πλείστης ἐπιμελείας ἀνακαθαρθεὶς, διορθωθεὶς, πλατυνθεὶς, ἀναπληρωθεὶς, σαφνισθεὶς, ὑποσημειώσεσι διαφόροις καταγλαισθεὶς, ὑπὸ τοῦ μακαρίᾳ τῇ λήξει Νικοδήμου Ἀγιορείτου. Νῦν τὸ τρίτον ἐπεξεργασθεὶς ἐκδίδοται ὑπὸ Θ. Νικολαΐδου Φιλαδελφέως. Τόμος πρῶτος. Περιέχων τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον, Οκτώβριον, Νοέμβριον, Δεκέμβριον, Ιανουάριον καὶ Φεβρουάριον, Ἀθήνησι, σ. 181β-182α.

1. Ἀκολουθία ἀσματικὴ καὶ ἐγκώμιον τῶν Ὁσίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν τῷ Ἀγίῳ Ὅρει τοῦ Ἀθώ διαλαμψάντων. Συγγραφέντα μὲν ὑπὸ τοῦ ἐν μοναχοῖς ἐλαχίστου Νικοδήμου Ἀγιορείτου προτροπῆ καὶ ἀξιώσει τῆς Ιερᾶς καὶ κοινῆς Συνάξεως πάντων τῶν Μοναστηριακῶν τοῦ Ἀγίου ὄρους Πατέρων νῦν δὲ πρῶτον τύποις ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ Τυπογράφου Γεωργίου Μελισταγοῦς. Διὰ συνδρομῆς τῆς Σεβασμίας ὅμηγύρεως τῶν ἐν Ἀθώ Πατέρων. Εἰς κοινὴν τῶν Μοναχῶν, καὶ πάντων τῶν Ὁρθοδόξων Λαϊκῶν Χριστιανῶν ὠφέλειαν, ἐν Ἐρμουπόλει, ἐκ τῆς τυπογραφίας Γ. Μελισταγοῦς Μακεδόνος, 1847, σ. 91-92.

2. K. N. Σάθα, Μεσαιωνική βιβλιοθήκη, τόμος Γ', ἐν Βενετίᾳ 1872 (Ἀθήναι 1972), σ. 605.

3. Hippolyte Delehaye, Greek Neomartyrs, «The Constructive Quarterly», τ. 9 (1921), σ. 701 κ.έ.

4. Louis Petit, Bibliographie des Acolouthies grecques, Bruxelles 1926, σ. 106-107.

5. Ἀρχιεπισκόπου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου. Παπαδοπούλου, Οἱ Νεομάρτυρες, ἔκδοσις Γ'. Εἰσαγωγή, Σημειώσεις, Ἐπιμέλεια: Ιωάννου Χρ. Κωνσταντινίδου, Ἀθήναι 1970, σ. 40-41.

6. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Μητροπολίτου πρ. Λεοντοπόλεως, Ἀγιολόγιον, ἔ.α., σ. 208β-209α.

7. Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, Ιάκωβος, «Θρησκευτικὴ καὶ Ἡθικὴ Εγκυκλοπαιδεία», τ. 6, στ. 639-640.

8. Otto Meinardus, The Saints of Greece, Athen 1970, σ. 101.

9. Ιωάνν. Αναστασίου, Νεομάρτυρες τῆς Μακεδονίας. Ο ἄγιος Ιάκωβος ἀπὸ τὴν Καστοριά καὶ ὁ ἄγιος Μακάριος, «Ορθόδοξος Ἐπιστασία» Κατερίνης, τ. 17 (1971), σ. 65β-66α.

10. Ιωάννου Θ. Περαντώνη, Λεξικὸν τῶν Νεομαρτύρων (Οἱ Νεομάρτυρες ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κπόλεως, μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ δούλου Ἐθνους), τόμος δεύτερος, ἐν Ἀθήναις 1972, σ. 210-215.

RÉSUMÉ

Apostolos Glavinas, Saint Jacques le Néomartyr de Kastoria.

Au début de cette étude, l'auteur donne un court résumé de la vie de Jacques le Néomartyr, en s'appuyant sur sa vie longue, laquelle se publia pour la première fois en 1894.

Puis, on se rapporte aux publications faites sur la vie du Néomartyr en mentionnant les manuscrits du Mont Athos lesquels contiennent et décrivent la vie et l'action du Saint.

Ensuite on se rapporte aux publications de l'office du Saint et aux manuscrits du Mont Athos où il se retrouve.

Encore on ajoute un texte inédit où on peut lire la description et la façon du transport d'une partie des reliques du Saint, qu'il a eu lieu du monastère de Sainte Anastasie à la scète de Saint Prodrome près du monastère d'Iviron.

Enfin on se réfère à des articles et à des études où on peut trouver des éléments concernant le Néomartyr.